

Gras voor dikbillen

Op veel dikbilbedrijven met gras een onevenwicht tussen e nergie- en eiwitaanbod

Gras is de voornaamste en goedkoopste bron van eiwit om groei te realiseren. Maar Belgisch-witblauwvee bezit een lagere opnamecapaciteit en een hogere eiwitbehoefte dan andere runderrassen. Hierdoor is er een onevenwicht tussen het grasaanbod en de dierbehoefte.

Hoewel niet elke vleesveehouder er zich bewust van is, is grasland veruit de belangrijkste teelt op zijn bedrijf. In een gunstig weideseizoen lopen het jongvee en de koeien ruim de helft van het jaar op de weide, waarbij vers gras het hoofdbestanddeel van het rantsoen uitmaakt. Tijdens de stalperiode vormt gras in de vorm van kuilgras, voorgedroogd gras of hooi een belangrijk onderdeel van het winterrantsoen. Bovendien zijn graslandproducten meestal de voornaamste én de goedkoopste eiwitbron in vleesveerantsoenen om groei te realiseren. 'En groei is net één van de belangrijkste pijlers voor een rendabele vleesveehouderij,' stelde Laurence Hubrecht in haar inleiding op een graslandstudienamiddag voor vleesveehouders, georganiseerd door de Vlaamse overheid, departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame landbouwwontwikkeling in samenwerking met de beroepswerking van de Boerenbond. Het was een van de vier studienamiddagen met als thema: 'Grasland voor vleesvee, de moeite waard!', die waren opgezet met als doel een meer rendabele vleesveehouderij.

Belang voor dikbillen

Wat is het belang van gras in het rantsoen van dikbillen? Op die vraag trachtte Leo Fiems, onderzoeker bij het Vlaamse Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) een antwoord te formuleren tijdens de studiedag. Het belang voor kalveren is minimaal: kalveren nemen slechts kleine hoeveelheden op in de vorm van hooi. Hooi kan wel belangrijk zijn als structuraanbrenger. Voor jongvee en koeien daarentegen vormt gras het hoofdbestanddeel van het rantsoen, zowel in de zomer (vers gras), als in de winter (graskuil). 'Houd er rekening mee,' aldus Fiems, 'dat jongvee van het dikbiltype enerzijds een lager opnamevermogen heeft dan van andere rundveerassen en anderzijds een hogere behoefte heeft aan eiwit. Dit betekent dat het jongvee maar een beperkte hoeveelheid graslandproducten kan opnemen en dat het bijgevoerd moet worden met meer geconcentreerde voedermiddelen.' Praktijkproeven hebben aangetoond dat het effect van alleen een energiesupplement onvoldoende is. 'Dikbilvarzen op de weide bijgevoerd met drogebietspulp naar believen realiseerden een groei van

0,59 kilogram per dag. Wanneer daarentegen energie én eiwit op de weide ad libitum werd verstrekt in de vorm van pulp en sojaschroot in een verhouding 80-20, realiseerden de varzen een groei van 0,85 kilogram per dag, een groeitoename van meer dan 40 procent', vertelde Fiems. Een rantsoen tijdens de stalperiode op basis van graskuil versus een rantsoen van 50 procent maiskuil en 50 procent graskuil aangevuld met een halve kilogram kern plus beschermd sojaschroot leidde tot een vergelijkbaar resultaat: een gewichtstoename van slechts 0,65 kg per dag in het geval van graskuil tegen een behoorlijke groei van 0,92 kg bij het mais-grasrantsoen.

Gevaar voor overconsumptie

Voor de categorie dikbilkoeken is uit verschillende studies waarin de opname van vers gras werd bestudeerd, een aantal bijzonderheden vast te stellen. Zo blijkt dat de grasopname aanzienlijk kan zijn, tot zelfs 12 kilogram droge stof per dag. Er werd ook vastgesteld dat ongeacht het aantal kalvingen dikbilkoeken meer eten dan nodig is voor hun energiebehoefte. 'Zelfs tot 66 procent meer', vertelde Fiems. 'Ook lacterende of droogstaande dikbilkoeken eten meer dan nodig. Lacterende koeien nemen tot 127 procent van hun behoefte in energie op, droogstaande koeien 166 procent.' In tegenstelling tot melkkoeien daalt de grasopname bij hoogdrachtige dikbilkoeken door de ruimte die het kalf inneemt. Verder eten dikbilkoeken in mindere li-

chaamsconditie minder, terwijl dieren in ruimere conditie meer eten. Leo Fiems besloot zijn verhaal met de vaststelling dat het naar believen voeren van graskuil tijdens de stalperiode leidt tot overconsumptie. 'De opname zal de behoefte overtreffen. Daarom is een beperking of innemen met stro of graszaadstro belangrijk. Verder is er bij uitsluitend voeren van graskuil een onevenwicht tussen de behoefte van het dier en de voederwaarde (energie-eiwit) van het gras. Voor afmeststieren gelden dezelfde basisbedenkingen als bij het jongvee: rantsoenen op basis van uitsluitend graskuil resulteren in een te lage groei vanwege de lagere opnamecapaciteit en de hogere eiwitbehoefte.'

Leren maaien en omweiden

'Uit het voorafgaande mag duidelijk zijn dat uit het oogpunt van rendabiliteit op vleesveebedrijven met Belgisch-witblauwvee het grasaanbod niet in overeenstemming is met de behoeften van het dier,' stelde Dirk Coomans als tweede spreker op de studiedag. Dirk Coomans is verantwoordelijke voorlichting voedergrassen bij het departement Landbouw en Visserij. 'Daarom is het raadzaam gras op een zo klein mogelijk oppervlak te telen en met de juiste teeltzorgen voldoende te laten opbrengen. De vrijgekomen oppervlakte kan dan ingenomen worden door marktbaar teelten.' 'Gras is een teelt die we het best kennen in vergelijking tot de teelt van andere eiwitbronnen zoals luzerne,' vervolgde

Coomans, 'en toch stellen we in de praktijk nog veel fouten vast, vooral in het maaien en omweiden.' In het begin van het weideseizoen is het onevenwicht tussen aanbod en behoefte van het dier het grootst door de sterke grasgroei. Dit overaanbod aan gras moet de veehouder tot waarde brengen door te maaien en in te kuilen. 'Gras is een goedkoop ruwvoer mits het voldoende opbrengt. Voldoende opbrengst kan gerealiseerd worden met de juiste teeltzorgen, zoals gefractioneerd bemesten en voldoende maaien.' Een veel gemaakte fout volgens de ruwvoederspecialist is de eerste snede te maaien na 1 juni. 'Dit geeft een tragere hergroei. Gras is een voorjaarsgroei. De eerste snede moet daarom gemaaid worden vanaf begin mei. Tijdig maaien zorgt trouwens voor smakelijk, jong gras en stimuleert de hergroei.' Ook de veebezetting is van groot belang en dient aangepast te worden aan het grasaanbod en de behoeften van het vee. 'Vleesveehouders moeten leren omweiden,' zegt Coomans. 'Graslandpercelen mogen maximaal 10 tot 14 dagen begrast worden en de veebezetting moet in de loop van het seizoen aangepast worden. Een constante veebezetting per perceel het ganse seizoen is fout.' 'Een goed graslandbeheer vraagt dagelijkse aandacht en voldoende weidebehoefte... van de vleesveehouder,' besloot Dirk Coomans.

Guy Nantier

Bart Staes,
Europarlementslid
'Een vleeseter die met een kleine auto rijdt, stuurt meer broeikasgassen de lucht in dan een vegetariër die zich met een terreinwagen verplaatst.' (BioT)

Firmin Corswarem,
witblauwfokker te Heers
'Er moet dringend een stap teruggezet worden. Door ons almaar voort te concentreren op de vleesmassa, is de aandacht voor de levensvatbaarheid en levenskracht van de witblauwe kalveren uit het oog verloren.' (Vilt)

Thierry Smagghe,
directeur beroepssector Belgische slachthuizen (FEBEV)
'De WTO-onderhandelingen blijven ons angst inboezemen. Wie vlees importeert, heeft geen slachthuizen nodig.' (Vilt)

Piet Vanthemsche,
ondervoorzitter Boerenbond:
'Ik weiger mee te gaan in het negatieve zelfbeeld van de boer. De landbouwers mogen geen calimero's zijn.' (Tijd)

Michel Georges,
professor faculteit Diergeneeskunde, ULg
'Melkveehouders hebben al lang begrepen dat het bedrijfseconomisch optimum zich niet op het punt van de maximale melkproductie bevindt. Het Belgisch witblauw heeft die evolutie helaas nog niet doorgemaakt qua vleesproductie.' (Vilt)

Willy Vandewalle,
bedrijfsleider schoolhoeve Vrij Landen Tuinbouwinstituut Torhout:
'Toegegeven, op de prijskampen worden de "Jerommekes" nog altijd op de eerste plaats gezet. Maar voor hoelang nog?' (BT)

Bronnen: Biotheek (BioT), Boer en Tuinder (BT), Vilt (Vilt), De Tijd (Tijd)